

RETOUR®

OVER INZAMELING EN RECYCLING VAN E-WASTE

WINTER 2018

Plan van Aanpak 65%

"De tijd is rijp voor actie"

Interview

"We leven ecologisch op de pof"

**DE ECHE
DOELSTELLING IS
EEN CIRCULAIRE
ECONOMIE**

Retour is een uitgave van de producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting, verenigd in de NVMP. Hiermee houdt de NVMP u twee keer per jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van e-waste in Nederland en Europa.

De standpunten van de producenten en importeurs over diverse onderwerpen vindt u op nvmp.nl. Hier staat ook nadere informatie over de productstichtingen die met elkaar de Vereniging NVMP vormen: Stichting Bruingoed, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen en Stichting Witgoed.

Uw reacties en ideeën zijn welkom via info@nvmp.nl.

Uitvoeringsorganisatie Wecycle heeft een eigen website: wecycle.nl.

Retour is een uitgave voor betrokkenen bij de inzameling en recycling van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting. Retour verschijnt in een oplage van 2.300 exemplaren. Bij dit drukwerk is gebruik gemaakt van biologische inkt. De drukker maakt gebruik van groene stroom, produceert geheel CO₂-neutraal en gebruikt uitsluitend CO₂-neutrale grondstoffen. De pre-press is geheel chemievrij. Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Redactie Eva Gobits, Hein Haenen, Ted van Hintum en Gied van Hoon
Redactieadres Vereniging NVMP, Baron de Couberlinlaan 7, 2719 EN Zoetermeer, 079-7600 621, nvmp.nl
Vormgeving Han Snel, Utrecht
Fotografie WVB Van Bree Fotografie, Arnhem

INHOUD

Plan van Aanpak 65% "De tijd is rijp voor actie"	4
.....	
Lekstromen Gemeenten zetten de aanval in op de kliko	8
.....	
Lekstromen Hergebruik in het buitenland zichtbaar maken	9
.....	
Lekstromen Werken aan registratie	10
.....	
LightRec AVV voor inzameling lampen	11
.....	
Interview "We leven ecologisch op de pof"	12
.....	
Deelnemer "We kunnen meer dan alleen recycelen"	14
.....	
GrondstoffenPoort GrondstoffenPoort overstijgt circulaire deelbelangen	16
.....	
Register Rapportage NWR 2017	19
.....	
Wecycle	20
.....	
Kerncijfers	30

VOORWOORD

MEER DAN RECYCLEN

We zijn ver gevorderd met de inzameling en recycling van afgedankte elektrische apparaten en energiezuinige lampen. Verder dan we zelf denken. Veel professionele apparatuur blijkt namelijk niet echt te worden afgedankt, maar krijgt na eventuele revisie een tweede leven. Uit nieuw onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat meer dan de helft van alle servers uit de Nederlandse datacentra wordt hergebruikt.

Omdat dit hergebruik zelden geregistreerd wordt, zien we deze vooralsnog onzichtbare stromen als lek in het gewenste gesloten systeem van inzameling en verantwoorde verwerking. Niet verwonderlijk dat programmamanager Hester Klein Lankhorst onder auspiciën van het Monitoringsberaad naarstig op zoek is naar het geregistreerd krijgen van hergebruik op de professionele markt, zoals zij in deze editie van Retour vertelt.

Registratie rekent af met de onderschatting van de verantwoorde verwijdering. Het brengt inspirerende voorbeelden aan het licht van hoe je een nog groter circulair rendement kunt halen dan op inzamelen en recycelen.

Pioniers in de markt zijn er klaar voor. De voorhoede in de installatiesector wil optrekken naar een circulaire keten, meldt Ariane van Dijk van Technische Unie. Grote leveranciers willen het hergebruik van hun producten en onderdelen optimaliseren en grote installateurs staan onder druk om hun circulaire prestaties te verantwoorden. Hergebruik waar dat kan, recycelen waar het moet. Gewoon een kwestie van procesoptimalisatie. ◀

JAN KAMMINGA

Voorzitter Vereniging NVMP

PvA 65%

Hester Klein Lankhorst (Foto: Guus Schoonewille)

“DE TIJD IS RIJP VOOR ACTIE!”

UITVOERINGSPROGRAMMA 65% INZAMELING AEEA MAAKT VLIEGENDE START

Om de stap te maken van overleg over de inzameldoelstelling naar actie in het realiseren daarvan heeft het Monitorings-beraad WEEE Hester Klein Lankhorst aangezocht. Zij kent het veld als voormalig manager Duurzaamheid & Afval op het ministerie en als directeur van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken. Nu staat zij als programmamanager voor de taak om het inzamelpercentage van afgedankte elektrische en elektronische apparaten binnen twee jaar op te krikken van 45 naar 65 procent. Hoe gaat zij deze titanenklus klaren?

De glimlach is ontspannen, zonder sporen van stress. “Een uitdaging is het zeker”, zegt Hester Klein Lankhorst, “maar het klimaat is rijp om door te pakken. Alle betrokken partijen beseffen dat er nu echt iets moet gebeuren. Als Nederland de doelstelling in 2019 niet haalt, kan Brussel de overheid op de vingers tikken en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zal dan de andere stakeholders in het Monitoringsberaad aanspreken. Belangrijker nog: vanaf 2020 kunnen NGO’s in de pen klimmen en naar de rechter stappen om individuele producenten aan te spreken op hun inzamelverplichting. Dat is het gevolg van de all actors structuur waarvoor hier gekozen is; anders dan bij het Afvalfonds, dat instaat voor de verplichtingen van alle producenten, blijft hier in beginsel elke individuele producent verantwoordelijk. Zo’n rechtszaak is makkelijk scoren voor een NGO en geen enkele onderneming wil dat meemaken. Dus de urgentie wordt echt gevoeld.”

Helpt dat u als programmanager?

“Natuurlijk: ik hoef niet uit te leggen dat we in actie moeten komen. Dus ik ben meteen aan de slag gegaan met het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur dat het Monitoringsberaad begin dit jaar heeft vastgesteld. Er ligt inmiddels een ‘Rapport van Bevindingen en Aanzet van het Uitvoeringsprogramma’ dat is goedgekeurd door het Monitoringsberaad. Er is een Stuurgroep samengesteld van zes leden waarin producenten, verwerkers, gemeenten, retail en overheid zijn vertegenwoordigd, voorzeten door de onafhankelijk voorzitter van het Monitoringsberaad. Er zijn vier werkgroepen samengesteld die begonnen zijn om de tien actiepunten uit het Plan van Aanpak uit te werken en inmiddels hebben we de tweede ronde van zeswekelijks voortgangsoverleg in die werkgroepen achter de rug.”

Hoe werkt die structuur?

“Wat je ziet in het Monitoringsberaad is dat iedereen van goede wil is, maar dat het met twintig stemmen lastig is om tot een eensgezind besluit te komen. In een Stuurgroep is elk lid veel beter aanspreekbaar. Het wordt gemakkelijker om iets van het eigen belang weg te geven in ruil voor een verdedigbaar besluit. De leden zijn tot elkaar veroordeeld. Onderhandelen werkt alleen als je respect hebt voor elkaar en als je begrijpt dat de ander de uitkomst aan zijn achterban moet kunnen verkopen. Zo kun je over je eigen schaduw heen stappen en dat is echt wat hier moet gebeuren.

In de werkgroepen, waarin deskundigen van de verschillende stakeholders zitten, gebeurt het echte werk. Dat is vooral een kwestie van zoeken naar de stappen die we het beste kunnen nemen. Wat is haalbaar? Wat is effectief? En als een afgesproken actie niet volledig haalbaar is, wat dan wel? We moeten niet naar elkaar gaan wijzen als een afspraak of doel niet gehaald wordt, maar samen kijken wat dan het beste alternatief is.

De voortgang van het programma is voor alle betrokkenen transparant. Ik zit als aanjager bij die werkgroepbijeenkomsten, leg vast wat de acties zijn en registreer waar die wel of niet in gang worden gezet. Het proces is voor iedereen inzichtelijk, zonder ruimte voor achterkamertjes. In voorkomende gevallen kunnen alle deelnemers signaleren dat het proces stagneert en daar actie op nemen. Waar de werkgroepen vastlopen, is het aan de Stuurgroep om een oplossing te vinden.”

Wat kunt u bereiken tussen nu en anderhalf jaar?

“De lat ligt hoog: in 2019 moet de doelstelling van 65 procent inzameling worden gehaald. We hebben vier acties ingezet op de versterking van de inzameling, maar alleen daarmee gaan we het niet redden. Een belangrijk deel zal moeten komen uit het in kaart brengen van stromen die wel goed terecht komen, maar nu nog onzichtbaar zijn.

De regels van de EU-Richtlijn zijn globaal en moeten nader ingevuld worden. De scope van welke apparaten er onder de Regeling vallen, is niet in alle gevallen scherp en daar ligt een rol voor onze overheid om duidelijkheid te scheppen. Ten aanzien van de onzichtbare stromen die goed terecht komen heeft de overheid aangegeven dat daarvoor op basis van gedegen onderzoek gecorrigeerd kan worden.

De vraag is nog even of bijvoorbeeld export voor hergebruik afgetrokken wordt van de nieuw op de markt

gebrachte hoeveelheid apparatuur - de POM - of opgeteld wordt bij de ingezamelde hoeveelheid. Maar het principe dat gecorrigeerd wordt voor afgedankte apparatuur die een verantwoorde bestemming in het buitenland vindt en dus niet in Nederland kan worden ingezameld, is geaccepteerd. Het eerste onderzoek naar de export voor hergebruik van servers ligt er al. Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de afgedankte servers een tweede leven in het buitenland krijgt, een stroom apparaten die nu nog als niet-ingezamelde lekstroom wordt gezien. Er loopt een tweede onderzoek naar grote professionele en medische apparaten. Naar verwachting zal ook hier blijken dat een groot deel goed terecht komt: gebruikte scanners bijvoorbeeld die in Oost-Europese ziekenhuizen worden ingezet.

Dit is pas het begin. Veel meer apparaten worden refurbished en hergebruikt, in Nederland of in het buitenland. En om kleine stromen te noemen: er worden apparaten gerepareerd in Repair Cafés of doorgegeven via de kringloopwinkels. Je kunt natuurlijk zeggen dat dit een papieren exercitie is die de feitelijke situatie niet verandert. Er wordt niet méér ingezameld of gerecycled. Maar door dit

Hester Klein Lankhorst (Foto: Guus Schoonewille)

DE LAT LIGT HOOG

onderzoek krijg je wel veel meer inzicht in de stromen. Dan weten we precies op welke echte lekstromen we ons moeten richten.”

Wat gebeurt er na 2019?

“Mijn opdracht loopt tot eind 2019. Als programma-manager moet ik een impuls geven aan het vertrouwen en de energie om verder te gaan. Eind volgend jaar moeten we de overgang maken naar een meer permanente structuur. Een onderzoek naar de mogelijkheden voor een nieuwe structuur is onderdeel van mijn opdracht, waarbij ik wel als voorwaarde heb gesteld dat de aandacht daarvoor niet ten koste mag gaan van de implementatie van het lopende programma.

In die permanente structuur kunnen we acties onderbrengen die meer tijd vergen om op te starten of om tot resultaat te komen. Communicatie bijvoorbeeld is een belangrijk actiepunt, maar het kost tijd om in kaart te brengen wat er aan programma's loopt en hoe we die effectiever kunnen maken. Vervolgens gaat er tijd overheen voor communicatieacties effect hebben op het gedrag van consumenten en meer inzameling opleveren.

HESTER KLEIN LANKHORST

Hester Klein Lankhorst is gedurende haar hele carrière werkzaam om duurzaamheid onderdeel te maken van de dagelijkse praktijk. Zij startte als advocaat in het milieu en ruimtelijke ordeningsrecht. Heeft daarna diverse functies binnen de rijksoverheid gehad, waarvan de laatste manager afval en duurzaamheid. In 2012 heeft zij als directeur het door het bedrijfsleven gefinancierde Kennisinstituut Duurzaam Verpakken opgericht. Vanaf 2018 is zij als directeur Rebel Next Economy onderdeel van (financieel-economisch) adviesbureau RebelGroup. Rebel Next Economy ondersteunt bedrijven bij hun verduurzaming vanuit economisch perspectief.

Ook systeemwijzigingen hebben tijd nodig. Financiële prikkels tot inleveren voor de consument bijvoorbeeld vergen uitgebreid onderzoek naar de effectiviteit en liggen politiek

---

“HET BETER IN KAART BRENGEN VAN DE LEKSTROMEN IS DE GROTE ‘WINNER’ OP DE KORTE TERMIJN.”

---

en maatschappelijk gevoelig. Het opnemen van een afgifteplicht in milieuvergunningen is een andere optie die pas op de langere termijn gerealiseerd kan worden. Het beter in kaart brengen van de lekstromen is de grote ‘winner’ op de korte termijn, tot eind 2019. Maar daarna zal structurele verhoging van de inzameling resultaatverbetering moeten brengen.”

Is 65 procent haalbaar?

“Zeker! Of dat in 2019 of 2020 helemaal gaat lukken, is erg ambitieus. Maar we moeten in elk geval zo dichtbij mogelijk zien te komen. En vervolgens moeten we ons instellen op gestaag hogere inzameldoelstellingen. Honderd procent inzameling en recycling is niet reëel, maar het uiteindelijk haalbare ligt wel dicht bij honderd dan bij 65 procent. Dat zie je in de metaalrecycling, waarbij je moet bedenken dat elektrische apparaten nog veel meer mogelijkheden bieden voor refurbishing en hergebruik.

De permanente structuur die we na 2019 op poten gaan zetten, moet gericht zijn op structurele verbetering. Dat gaat voorbij aan wettelijke inzameldoelstellingen. De echte doelstelling is een circulaire economie.” ◀

“GEMEENTEN ZETTEN AANVAL IN OP DE KLIKO”

Het is niet de grootste lekstroom, maar wel een met een groot potentieel. Het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur denkt dat van de 38 miljoen kilo aan kleine elektrische apparaten die in het restafval verdwijnt, meer dan de helft uit de verbrandingsovens van het restafval 'gered' kan worden voor recycling en registratie.

Het netwerk voor de gescheiden inzameling is beschikbaar. Wecycle is de spil in een dicht netwerk van circa 5.000 inleverbakken die in de Nederlandse winkels geplaatst zijn. De helft van die bakken staat bij supermarkten wat beantwoordt aan de voorkeur van consumenten om kleine afgedankte apparaten en lampen dicht bij huis bij de dagelijkse boodschappen in te kunnen leveren. Het inzamelnetwerk wordt links en rechts nog verbeterd. Nieuwe diensten als de Wecycle Premium Pick-up service - afgedankte kleine apparaten en lampen afgeven aan de bezorger die nieuwe apparaten bezorgt - bieden een aanvullende optie. Maar heel veel gemakkelijker is het gescheiden inleveren niet te maken.

De grote sprong voorwaarts in de inzameling van kleine elektronica moet nu komen uit gedragsverandering. Nog meer consumenten moeten zich bewust worden dat weggoien in de kliko echt niet meer kan, om vervolgens de gang naar de winkel of de milieustraat te maken. De Nederlandse gemeenten werken er hard aan om die gedragsverandering op gang te krijgen.

Het nationale beleid Van Afval Naar Grondstof, kortweg VANG, stelt gemeenten in 2020 als doel om 75 procent van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen, en het restafval te maximeren op honderd kilo per inwoner per jaar. Dat is ambitieus. Uit de laatst verschenen afvalmonitor van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat blijkt dat de best presterende gemeente, Deurne, in 2016 nog altijd 293 kilo restafval per inwoner produceerde. Dat is bijna drie maal de doelstelling.

Maar door alle maatregelen die gemeenten nemen, gaat de ontwikkeling snel. En de aanpak van restafval vertaalt zich in een sterke toename van gescheiden inleveren, ook van kleine elektrische apparaten, lampen en armaturen. Uit onderzoek van bureau Witteveen+Bos in opdracht van NVMP en Wecycle is gebleken dat tussen 2012 en 2016 de hoeveelheid afgedankte kleine elektrische apparaten in het Nederlandse restafval met een derde is afgenomen. Gooiden we gemiddeld per hoofd van de bevolking in 2012

nog 2 kilo elektronica in de kliko, in 2016 was dat nog 'slechts' 1,3 kilo.

“Wij verwachten de komende jaren nog een verdere afname van de totale hoeveelheid restafval en daarmee ook van de kleine apparaten daarin”, zegt Ilse van der Grift, senior beleidsmedewerker van de koepel van gemeentelijke afvalbedrijven NVRD. “Uit het jaarlijkse onderzoek naar de samenstelling van huishoudelijk restafval blijkt dat 1 procent van het restafval bestaat uit kleine apparaten. De afgelopen jaren is dat percentage ongeveer gelijk gebleven, maar het volume neemt gestaag af met de afname van de hoeveelheid restafval. De afgelopen jaren is het overgrote deel van de gemeenten aan de slag gegaan met de VANG-doelstellingen voor 2020 door aanpassingen in beleid en inzamelmethodiek”, zegt Van der Grift. “De resultaten van de invoering van nieuwe methoden als omgekeerd inzamelen en diftar zullen in de komende jaren verder zichtbaar worden.”

Met name diftar, een gedifferentieerde heffing op het aangeboden volume restafval of de frequentie waarmee dat wordt aangeboden, blijkt in het onderzoek van Witteveen+Bos effectief te zijn. In diftar-gemeenten zit er gemiddeld zestig procent minder afgedankte apparaten in het restafval. Dat percentage loopt nog verder op als alleen gekeken wordt naar gemeenten die inwoners laten betalen naar rato van het gewicht of 'dure' afvalzakken laten kopen voor hun restafval.

Van der Grift waarschuwt dat het gaandeweg moeilijker zal worden om de laatste kilogrammen apparaten uit het restafval te krijgen. “De afgelopen jaren lag de focus op het verminderen van de totale hoeveelheid restafval. De komende tijd leggen we de nadruk op meer en betere afvalscheiding zodat ook de kwaliteit van de te recyclen afvalstromen verbetert. Voor kleine elektrische apparaten zou nascheiding onderzocht kunnen worden als methode om de laatste kilogrammen apparaten te achterhalen. Daarnaast zit de winst voor kleine apparaten voor de komende periode met name nog in betere en eenduidige communicatie. Enerzijds door beter uit te leggen wat kleine apparaten zijn en anderzijds meer bekendheid te geven aan de mogelijke inzamelpunten in de gemeente.” ◀

LEKSTROOM RESTAFVAL

Kleine apparaten en lampen die in de kliko belanden

- Geschat volume: 38.000 ton
- Potentieel voor registratie: 20.000 ton

[Bron: Plan van Aanpak 65%]

HERGEBRUIK IN HET BUITENLAND ZICHTBAAR MAKEN

Van alle elektrische en elektronische apparatuur gaat 9 procent de grens over voor hergebruik. Voor een groot deel gaat het om partijen professionele apparatuur als computers en servers die in het buitenland opnieuw kunnen worden ingezet voor een tweede leven.

LEKSTROOM BUITENLAND Hoogwaardige apparaten geëxporteerd voor hergebruik

- Geschat volume: 44.000 ton
  - Potentieel voor registratie: 10.000 ton
- [Bron: Plan van Aanpak 65%]

Vanuit circulair perspectief is dat een goede zaak. Probleem is dat dit nuttige hergebruik momenteel niet geregistreerd wordt. Zonder registratie wordt er geen rekening mee gehouden in de monitoring van de inzameldoelstelling, terwijl dit geëxporteerde volume niet meer beschikbaar is voor inzameling en verwerking in Nederland. Reden voor producenten om in hun Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage te pleiten voor het structureel in kaart brengen van deze exportstroom.

Hier is een wereld te winnen. Via registratie kan potentieel tien miljoen kilo aan export voor hergebruik in beeld worden gebracht. Het is aan de verschillende partijen in de keten om die registratie gedaan te krijgen: de producenten die zelf terugnemen, handelaren en refurbishers. Handelaren en refurbishers hebben momenteel echter nog geen enkele rol in de wetgeving en registratie van elektrische apparaten.

Om een goed idee te krijgen van de markt en de omvang van deze lekstroom heeft ICT Milieu eerder dit jaar onderzoek gedaan naar de afdanking van servers, in samenwerking met Amsterdam Economic Board, Iron Mountain, Hewlett Packard Enterprise en Green IT Amsterdam. Uit het onderzoek van dit consortium blijkt dat bedrijven en datacenters in Nederland elk jaar een half miljoen servers afdanken, goed voor een totaal gewicht van 7,4 miljoen kilo.

Van die afgedankte servers gaat bijna een kwart naar recyclers, die er de grondstoffen uithalen en beschikbaar maken voor nieuwe productie. Meer dan de helft van de servers, 4,3 miljoen kilo, wordt geëxporteerd voor hergebruik. Om de orde van grootte te bepalen: ICT Milieu liet vorig jaar namens 250 producenten 9,8 miljoen kilo inzamelen op de consumentenmarkt. Het hoge percentage hergebruik onderstreept hoe waardevol de afgedankte datacenterapparatuur nog is op andere markten en hoeveel van die servers een tweede leven krijgen. Nu de registratie nog.

“De resultaten van het onderzoek waren boven verwachting”, zegt Jeroen van der Tang, manager van ICT Milieu. “Maar liefst 58 procent van de servers verdwijnt voor hergebruik naar het buitenland. En dan hebben we binnen ICT alleen nog maar gekeken naar servers. Personal computers en printers gaan in de professionele markt ook in aanzienlijke volumes voor refurbishment en remanufacturing naar gespecialiseerde Europese locaties van producenten, waarna ze opnieuw worden ingezet. Daarnaast is er een grote Nederlandse IT-refurbishmarkt, waarin meer dan 150 bedrijven actief zijn, die veelal via platforms apparatuur in het buitenland verkopen. En dan hebben we nog de stroom apparaten die via de havens naar Afrika gaat voor een tweede leven. Het potentieel van tien miljoen kilo dat in het Plan van Aanpak wordt genoemd lijkt me, met de uitkomsten van het serveronderzoek in het achterhoofd, al met al zeer realistisch.”

Welk deel van dit verborgen hergebruik kan door registratie zichtbaar worden gemaakt? “Uiteindelijk moet deze ‘vergeten’ lekstroom een standaard onderdeel worden van de Europese en nationale monitoring van elektronica”, vindt Van der Tang. “De Put On Market kan dan structureel worden gecorrigeerd voor deze ‘Put Off Market’, zodat er een meer reële uitgangspositie komt voor de nationale inzameldoelstelling. Op weg daarnaartoe lopen er nu diverse onderzoeken en initiatieven voor vrijwillige registratie, zodat ook voor 2019 deze stroom al zoveel mogelijk inzichtelijk wordt voor de inzameldoelstelling van 65 procent.” ◀

WERKEN AAN REGISTRATIE

De grootste lekstroom bestaat uit afgedankte apparaten die direct worden ingezameld door handelaren en verwerkers. Een groot deel wordt nooit geregistreerd, dus is niet te zeggen waar het terecht komt. Wellicht komt het uiteindelijk bij een gecertificeerd recyclingbedrijf terecht en worden er optimaal grondstoffen uit herwonnen. Het kan ook in een informeel circuit terechtkomen, vermengd raken in andere afvalstromen of de grens over gaan.

LEKSTROOM BINNENLAND

Niet geregistreerd en niet duidelijk of verwerkt is conform WEEELABEX

- Geschat volume: 110.000 ton
- Potentieel voor registratie: 40.000 ton

[Bron: Plan van Aanpak 65%]

Het Plan van Aanpak gaat ervan uit dat van de geschatte 110 miljoen kilo 'lekstroom binnenland' veertig miljoen kilo geregistreerd moet kunnen worden. Maar dat gaat natuurlijk niet vanzelf. De partijen in de keten, en met name de metaalhandelaren die daarin een spilfunctie hebben, zullen de benodigde registratie in gang moeten zetten. De grootste branchevereniging van metaalhandelaren zegt daaraan mee te willen werken. De Metaal Recycling Federatie (MRF) vertegenwoordigt circa 140 ondernemingen die samen 85 procent van het totale volume van de metaalrecyclingsector voor hun rekening nemen en is op haar beurt lid van de Nederlandse Federatie Herwinning Grondstoffen. "Wij ondersteunen de Europese wetgeving die hoogwaardige recycling ondersteunt en een gelijk speelveld in Europa bevordert", zo schrijft de federatie op haar website. En zij is voorstander van handhaving van de wettelijke regels die aan de verwerking gesteld zijn, waarvan verplichte certificering en registratie deel uitmaken.

Een praktische hindernis wordt, net als bij registratie van export voor hergebruik, gevormd door de gevestigde werkpatronen en de extra lasten die registratie met zich meebrengt. De producentenorganisaties hebben daarop gesprekken gevoerd met de MRF over een bijdrage aan die administratieve lasten voor elke ton die geregistreerd wordt, als overgangsmaatregel om de metaalbedrijven door het aanpassingsproces te helpen. Daar is echter nog geen overeenstemming over bereikt. Het wachten is nu op de initiatieven om het gesignaleerde potentieel geregistreerd te krijgen. ◀

AVV VOOR INZAMELING LAMPEN

Om de continuïteit van het verzamelen en recyclen van lampen te waarborgen, heeft Stichting LightRec Nederland een verlenging van de algemeen verbindend verklaring (AVV) aangevraagd bij de overheid. Als de AVV wordt verlengd, betekent dit dat (installatie-)bedrijven die als eerste energiezuinige lampen op de Nederlandse markt zetten, zich bij LightRec moeten aansluiten voor opgave van het aantal verkochte exemplaren.

Deze stichting is namens alle producenten en importeurs van verlichting opdrachtgever van Wecycle. De deelnemers betalen aan LightRec een bijdrage voor de verantwoorde inzameling en recycling van deze producten.

De huidige AVV loopt tot en met 31 december dit jaar. LightRec heeft, met steun van deelnemers die ruim meer dan tachtig procent van het volume aan verkochte producten vertegenwoordigen, opnieuw een AVV voor lampen aangevraagd voor de periode vanaf 2019. Met een verlenging van de AVV kan de inzamelstructuur worden onderhouden, lekstromen aangepakt en worden consumenten en professionele afdankers via campagnes gestimuleerd om afgedankte producten in te leveren. Met één sluitend inzamelsysteem kan bovendien op een kostenefficiënte manier worden gewerkt aan zo hoog mogelijke inzamelresultaten. ◀

“ECOLOGISCH OP DE POF LEVEN KAN NIET LANGER”

Carla Dik-Faber (Foto: Anne Paul Roukema)

Zij is inmiddels zes jaar lid van de Tweede Kamer namens de ChristenUnie (CU). Halverwege die periode werd Carla Dik-Faber door Vrij Nederland uitgeroepen tot 'meest efficiënte Kamerlid'. Efficiëntie is nodig om als lid van een vijfhoofdige Kamerfractie het woord te voeren op negen dossiers, waaronder natuur, energie en milieu. De CU maakt deel uit van de regeringscoalitie die, zegt Dik-Faber, de circulaire economie hoog op de agenda heeft gezet. Maar dat wil allerm minst zeggen dat zij tevreden is.

“De ChristenUnie heeft de zorg voor de schepping hoog in het vaandel. Helaas gaat het met die aardbol niet goed. We verspillen materialen en hulpbronnen worden uitgeput. *Earth overshoot day*, de dag waarop de mensheid wereldwijd net zoveel van de grondstoffen heeft opgebruikt als wat de aarde in één jaar tijd voortbrengt, was dit jaar al op 1 augustus. Nederland was op 14 april al op dat punt. We leven ecologisch op de pof en dat gaat ten koste van de aarde én van volgende generaties. We zijn het aan onze kinderen verplicht dat zij ook kunnen genieten van het goede leven op deze aarde en van alles wat de aarde voortbrengt.”

Dik-Faber waardeert dat veel mensen zich inzetten voor de transitie naar een circulaire economie. “Er gebeuren mooie dingen”, zegt zij. In de inzameling van onder meer elektrische apparaten en lampen worden grote stappen gezet. Maar tegelijk stelt zij vast dat er nog een wereld te winnen is. “We moeten het tij keren van een *overshoot day* die elk jaar vroeger valt. We zullen de transitie van een lineaire wegwerpeconomie naar een circulaire economie echt moeten versnellen.”

Overheid aan zet

“Het is onvermijdelijk dat de overheid extra inspanningen pleegt”, vindt Dik-Faber. “De overheid kan producenten aanspreken op hun verantwoordelijkheid; als grote inkoper van producten kan de overheid *launching customer* zijn en een markt op gang helpen, en de overheid kan reguleren. Ik ben voorstander van grondstoffenbelasting. Zolang herwonnen grondstoffen uit ‘afvalstromen’ duurder zijn dan ‘virgin’-grondstoffen komt de vraag naar die herwonnen grondstoffen niet van de grond. Een hoog percentage gescheiden inzameling van verschillende stromen is mooi, maar uiteindelijk gaat het erom dat ook een hoog percentage grondstoffen wordt hergebruikt. Misschien moeten we voor bepaalde sectoren ook nadenken over een verplicht percentage recycleert in producten.”

“De overheid heeft hier een taak als marktmeester”, zegt Dik-Faber. “Maar wil zo’n belasting of verplicht percentage recycleert werken, dan zal die op Europees niveau moeten worden ingevoerd, en dat blijkt moeilijk te concretiseren. Voorlopig blijft het bij een inzet van het kabinet op een verhoging van de belasting op consumptie en lagere belasting op arbeid in Nederland.”

Prijsprikkels

“Prijsprikkels zijn effectief”, vindt Dik-Faber. “Ik realiseer me dat het bedrijfsleven niet staat te popelen om dat in te voeren, maar het werkt. Kijk naar het verplicht beprijzen van plastic tasje in de winkel. Je ziet minder tasje op straat en er komen er minder in de Noordzee terecht. We moeten wegwerp plastics uitbannen en heffingen kunnen daarbij helpen. Mensen vinden het nu normaal om zelf een boodschappentas mee te nemen.”

Een recyclingbijdrage op elektrische apparaten vindt Dik-Faber een interessant idee, ook omdat dit de consument bewust maakt. De ChristenUnie is ook een fervent

CIRCULAIRE ECONOMIE STAAT HOOG OP DE AGENDA

pleitbezorger van statiegeld. Zij is ervan overtuigd dat dit er ook voor kleine plastic flesjes gaat komen. “Dat is goed voor het milieu en goed voor de circulaire economie. Ik vind het jammer dat het bedrijfsleven – zolang er gewerkt wordt aan nieuwe wetgeving – de tijd krijgt om zélf met een plan van aanpak tegen zwerfafval te komen, want ik weet nu al dat het hen niet gaat lukken. En dan gaan we de nieuwe wetgeving gewoon invoeren. Een overgrote meerderheid van de Nederlanders wil dit ook.

Prijsprikkels zijn een effectief instrument om consumentengedrag te sturen, veel effectiever dan communicatie-

---

“WE MOETEN HET TIJ KEREN VAN EEN ‘OVERSHOOT DAY’ DIE ELK JAAR VROEGER VALT.”

---

campagnes. De tenten van De Waard gaan levenslang mee, maar die dreigen het af te leggen tegen de weggooitentjes die je op campings en festivals ziet. In de mode is *fast fashion* populair, met alle verspilling van dien. En dan heb ik het nog niet over de milieu-impact en arbeidsomstandigheden. Gelukkig is er een groeiende groep consumenten die bewuster bezig is met duurzame producten en met deel- of leaseconcepten. Dat zijn hoopvolle signalen. Ook de Repair Cafés zijn een prachtig voorbeeld, waarbij duurzaamheid hand in hand gaat met sociaal beleid. Maar de

vertaling van bewustwording in ander gedrag kan wel een duwtje in de goede richting gebruiken.”

Transitie op lokaal niveau

De circulaire economie begint bij een transitie Van Afval Naar Grondstof in de gemeente. Op landelijk niveau is onder dit VANG-beleid een norm gesteld voor de reductie in ongescheiden restafval: maximaal honderd kilo per inwoner per jaar in 2020. “Dat is erg ambitieus”, stelt Dik-Faber vast, “en zeker voor de grote gemeenten pas op langere termijn haalbaar”. Maar zij is er geen voorstander van om de lat lager te leggen.

“Vanuit onze zorg voor de schepping zeg ik: je moet niet de ambitie aanpassen, maar het beleid. Gemeenten zijn daar voortvarend mee aan de slag gegaan. Zij voeren omgekeerd inzamelen in, waarbij gescheiden stromen vaker en voor de deur worden opgehaald dan restafval. Of zij maken het ophalen van restafval duurder. Daarmee is nog veel winst te halen.”

“Het risico is dat gemeenten elk voor zich het wiel uit gaan vinden”, erkent Dik-Faber. “Dat gaat ten koste van de effectiviteit. Het antwoord is om vooral te leren van elkaars *best practices*. Als gemeenten dat consequent doen, groeien wij stap voor stap toe naar een effectieve landelijke aanpak. We moeten in elk geval niet vanuit het Rijk gaan vertellen hoe het moet. Dan komt de uitvoering door gemeenten stil te liggen. Hier past de Rijksoverheid in een ondersteunende, verbindende en stimulerende rol.” ◀

Deelnemer

Ariane van Dijk, Manager MVO en Ed van Zuylen, Kwaliteitscoördinator van Technische Unie, ontvangen de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Gied van Hoorn, directeur LightRec (links) en Raymond Onink, adviseur Zakelijke Markt van Wecycle (rechts)

DEELNEMER ARIANE VAN DIJK, MANAGER MVO TECHNISCHE UNIE

“WE KUNNEN MEER DAN ALLEEN RECYCLLEN”

"Technische Unie heeft in de relatie met Wecycle een dubbelrol. Als groothandel in de installatietechniek importeren wij producten en op grond van onze verantwoordelijkheid als importeur zijn wij deelnemer van productstichtingen. Tegelijk zijn wij, met inleverbakken in onze 37 vestigingen, een partner van Wecycle in de inzameling."

"Toen we tien jaar geleden startten met inzamelbakken was gescheiden inleveren niet vanzelfsprekend. Afgedankte apparaten vonden vaak hun weg naar de metaalhandel. Maar er was zeker bij grotere klanten wel de behoefte om daar uit milieuoverwegingen beter mee om te gaan. Inmiddels staan er op elke bouwplaats allerlei bakken voor verschillende afvalstromen en komt elke installateur ook als consument overal inzamelbakken tegen. Scheiden is normaal geworden en de inzamelbak is een basisvoorziening. Die voorziet voor onze klanten zeker in een behoefte. In ons duurzaamheidsbeleid zijn we toe aan de volgende stap. Als apparatuur aan het einde van zijn economische levensduur komt, moet die dan gerecycled worden of is hergebruik een betere optie? Voor Technische Unie is de uitdaging hoe we onze processen circulair maken, en dat vraagt om meer dan inzamelen en recycelen alleen. Wij hebben daarbij een verbindende rol tussen leverancier en klant, met wie we het samen moeten doen in de keten. Het feit dat we de grootste partij in de sector zijn, schept ook een verantwoordelijkheid, die we volmondig nemen.

Klanten en leveranciers willen gezamenlijk optrekken naar die circulaire installatieketen en zeker de grotere partijen zoeken de samenwerking. Met een van onze grote leveranciers voeren we een pilot uit, waarbij we diens apparatuur terughalen. Die leverancier analyseert vervolgens hoe de apparaten eraan toe zijn, of het apparaat of onderdelen gereviseerd en hergebruikt kunnen worden en zo niet, hoe de grondstoffen er dan op de meest efficiënte manier uitgehaald kunnen worden.

Het is voorlopig een pilot voor een aantal producten van één leverancier. Wij hebben 100.000 producten op voorraad van 600 verschillende leveranciers en een deel van het onderzoek voor ons is dan ook hoe we met name de retourlogistiek kunnen opschalen. Niet eenvoudig, maar wel noodzakelijk want er zijn veel meer leveranciers die met deze vraag bezig zijn.

Een uitdaging die zich in de toekomst aan gaat dienen, is het eigenaarschap van de afgedankte apparaten. Nu vindt een woningcorporatie het prima als die op een verantwoorde manier worden afgevoerd. Maar als blijkt dat die apparaten in een circulaire keten een aanwijsbare waarde vertegenwoordigen, worden de voorwaarden van overdracht een issue. Voor de installateur zal enige vorm van vergoeding gevonden moeten worden voor zijn rol in de retourlogistiek. In onze pilot doen we dat in de vorm van kortingen die hij krijgt op nieuwe producten.

Grotere installatiebedrijven moeten ook iets met circulariteit in de keten. De overheid gaat steeds meer duurzaam inkopen en vraagt bij aanbestedingen ook naar circulaire prestaties. Het onderliggende streven komt steeds meer in het eigen beleid naar voren om aan de eisen van overheid en private klanten te voldoen. Dat is dan nog los van de intrinsieke motivatie die je ook ziet bij kleinere bedrijven, die zich met een duurzame werkwijze willen onderscheiden.

Betere circulaire prestaties en een zorgvuldiger keuze tussen hergebruik en recycling zijn niet eenvoudig, zeker niet op de consumentenmarkt met zijn fijnmazige inzameling van heel diverse en relatief eenvoudige apparaten. In de B2B-markt met zijn professionele spelers en relatief hoogwaardige producten en materialen liggen er tal van mogelijkheden. Kijk naar de vliegtuigindustrie die het refurbishmentproces van zijn kostbare toestellen heel ver heeft doordacht. Kijk ook naar de printerindustrie. Ze kunnen veel meer dan alleen recycelen.

De opmars naar een circulaire installatieketen moet inspelen op een razendsnelle technologische ontwikkeling. Denk daarbij aan nieuwe energie- en warmtetechniek met zonnepanelen en warmtepompen. Bij onze klanten is grote behoefte aan kennis en ervaring van nieuwe concepten. Zij kunnen niet wachten tot die nieuwe technologieën in het curriculum van MBO en HBO worden opgenomen, dat

duurt te lang. Zij hebben behoefte aan hulp op de werkvloer. De installateurs van nu moeten weten hoe zij een warmtepomp moeten installeren en wat er nodig is om die in een moderne energie-

efficiënte woning optimaal te laten functioneren.

Wij vinden dat wij daar een rol in hebben. Het begint met de ontwikkeling van expertise onder onze eigen medewerkers. Vervolgens stellen wij onze opleidingen en ons Inspiratiecentrum Duurzaamheid open voor onze klanten. Daarmee voorzien we in een behoefte bij installatiebedrijven en helpen we de energietransitie te versnellen. En we leggen de basis om ook de nieuwe technieken en concepten in de circulaire installatieketen te verankeren." ◀

Ariane van Dijk is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het Duurzaamheidsprogramma bij Technische Unie en is coördinator, adviseur en aanjager bij de implementatie daarvan.

"BETERE CIRCULAIRE PRESTATIES EN EEN ZORGVULDIGER KEUZE TUSSEN HERGEBRUIK EN RECYCLING ZIJN NIET EENVOUDIG."

**CIRCULAIRE
ECONOMIE ALS
OVERSTIJGEND
BELANG**

Marieke van der Werf

GRONDSTOFFENPOORT OVERSTIJGT CIRCULAIRE DEELBELANGEN

Als Tweede Kamerlid met de portefeuille energie en duurzaamheid in het kabinet Rutte I leerde Marieke van der Werf de interactie tussen politiek en bedrijfsleven op haar terrein goed kennen. Toen de circulaire economie zich in de politieke actualiteit van 2016 opdroeg, richtte zij de GrondstoffenPoort op, als platform voor samenspraak tussen politiek en bestuur enerzijds en inzame- laars, afvalverwerkers en producenten anderzijds.

“Het was mij als Kamerlid opgevallen dat je op het gebied van afvalverwerking en recycling tal van brancheorganisaties op bezoek krijgt die voor negentig procent hetzelfde verhaal vertellen. Die laatste tien procent gaat dan over sectorspeci- fieke belangen, met name stimulansen voor de inzameling en verwerking die voor plastic verpakkingen nu eenmaal anders zijn dan voor elektrische apparaten. Ik zag in dat de sectoren veel effectiever met de politiek konden communiceren als zij zich gezamenlijk zouden richten op de sectoroverstijgende onderwerpen.”

Van der Werf ging hierover in gesprek met de betrokken partijen, die daar wel oren naar hadden. Een van de initiatieven die daaruit voortkwam, was een platform waar zij twee keer per jaar de politiek konden aanspreken. De brancheorganisaties van inzamelaars en verwerker NVRD, VA, BRBS en FHG verbonden zich aan de GrondstoffenPoort, net als producentenorganisaties NVMP, Afvalfonds Verpakkingen en het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken.

Founding Fathers

“Het overstijgende belang van deze ‘founding fathers’ van de GrondstoffenPoort is de circulaire economie. Dat is het hogere doel waar ieder zich in kan vinden, waar ieder iets mee moet en waar ieder hulp van de overheid verwacht. Elke sector is betrokken bij het produceren van de recyclebare grond- stoffen waar de economie op moet gaan draaien. Maar zolang het volume kwetsbaar is en de prijs-kwaliteitverhouding niet constant, is dat een imperfecte markt. Als marktmeester kan de overheid die markt aan het draaien krijgen.”

"IN DE TRANSITIE NAAR EEN
CIRCULAIRE ECONOMIE GROEIEN DE
BELANGEN NAAR ELKAAR TOE."

Dat de 'founding fathers' elkaar gevonden hebben en dat de GrondstoffenPoort meer is dan een praatclub, blijkt wel uit het feit dat zij tijdens de jongste kabinetsformatie een gezamenlijk position paper hebben gestuurd aan de informateur. "Met één stem spreken over een overstijgend belang vergroot de impact van de boodschap", zegt Van der Werf.

Het belangrijkste voor vertegenwoordigers van de sectoren is de informele ontmoeting met de politiek. "Je kunt in een informele sfeer ambtenaren, politici en bewindspersonen ontmoeten en dan kom je toch anders binnen dan op afspraak, als het lobbyen van een specifiek belang of wens op de agenda staat."

Voor bewindslieden en Kamerleden is het interessant omdat zij veel partijen treffen aan wie zij kunnen laten zien dat zij goed voor hen bezig zijn. Dat geldt in versterkte mate voor ambtenaren voor wie het heel efficiënt is om op een plek informatie uit te wisselen en lijntjes te leggen. De Kameragenda gooit wel regelmatig roet in het eten, als een spoeddebat dwingt om op het laatste moment af te zeggen. "Maar", zegt Van der Werf, "dat is nu eenmaal een gegeven, waarmee ik inmiddels wel heb leren leven."

Sectorgrenzen overstijgen

De GrondstoffenPoort biedt ook een platform voor ontmoetingen tussen vertegenwoordigers van producten, afvalbedrijven en recyclers. Daar merkt Van der Werf dat hun belangen in de transitie naar een circulaire economie naar elkaar toegroeien. "Afvalenergiecentrales werken aan mogelijkheden om energiewaarde te halen uit de restproducten waar recyclers niets meer mee kunnen. En hun nascheiding levert weer stromen op waar recyclers weer grondstoffen uit kunnen halen."

"Natuurlijk heeft elke branchevereniging zijn eigen specifieke belangen", erkent Van der Werf. "Ieder probeert zijn kikkers in de kruiwagen te houden. De GrondstoffenPoort richt de blik op de condities waarop alle sectoren floreren. Kijk naar de energiewereld die via het topsector innovatiebudget ontwikkelingen mogelijk maakt die het individuele belang overstijgen. Wij moeten ons richten op de prijsprikkels die nodig zijn om de circulaire economie op gang te brengen. Een subsidie of fiscaal instrument dat herwonnen grondstoffen een sterkere marktpositie geeft ten opzichte van virgin-materiaal uit fabrieken of mijnen, daar zet ik mij persoonlijk heel sterk voor in. Als wij daarop samenwerken, zie ik daar beweging ontstaan."

Een ander punt van aandacht vindt Van der Werf duidelijkheid over hoe de voortgang onder het Grondstoffenakkoord te monitoren om te bepalen hoe we verder gaan met circulaire economie. "Worden we straks afgerekend op grondstoffenvolumes of CO2-uitstoot?", vraagt zij zich af. "Dat is ook een vraag die het individuele belang overstijgt. We hebben de kracht van het geheel nodig om tot een goede keuze te komen." ◀

RAPPORTAGE NATIONAAL (W)EEE REGISTER 2017

Het Nationaal (W)EEE Register heeft in juni 2018 de rapportage over de hoeveelheden op de markt gebrachte en verwerkte afgedankte elektrische en elektronische apparatuur over kalenderjaar 2017 aan staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat gestuurd.

De Europese Richtlijn vereist dat in 2017, van de gemiddelde gewichtshoeveelheid op de markt gebrachte elektrische en elektronische apparatuur over de drie voorgaande jaren (2015-2017), 45 procent wordt ingezameld.

Het inzamelpercentage voor 2017 komt uit op 44 procent. Indien echter de productcategorie zonnepanelen buiten beschouwing zou worden gelaten, komt het inzamelpercentage uit op

49 procent. Immers, het zal nog een geruime tijd duren voordat de massaal op de markt gebrachte zonnepanelen grootschalig voor verwerking zullen worden aangeboden.

Zoals bekend, gaat in 2019 het binnen de Europese Unie vereiste inzamelpercentage verder omhoog naar 65 procent en Nederland staat dan ook voor de uitdaging om ook dit percentage te realiseren. ◀

Categorieën AEEA	Gemiddelde EEA (3 jaar)	Verwerkte AEEA (2017)	Inzamelpercentage*
1 Grote huishoudelijke apparaten	178.330	85.499	48%
2 Kleine huishoudelijke apparaten	36.234	20.486	57%
3 IT- en telecommunicatieapparatuur	52.427	27803	53%
4 Consumentenapparatuur (waarvan fotovoltaïsche panelen)	64.145 (41.480)	21.163 (20)	33% (0%)
5 Verlichtingsapparatuur (waarvan energiezuinige lampen)	15.680 (4.257)	4.592 (1.773)	29% (42%)
6 Elektrisch en elektronisch gereedschap	17708	3.210	18%
7 Speelgoed, ontspannings- en sportapparatuur	4.717	845	18%
8 Medische hulpmiddelen	1.346	258	19%
9 Meet- en controle-instrumenten	4.039	1.414	35%
10 Automaten	2.612	919	35%
Totaal (excl. zonnepanelen)	377239 (335.759)	166.187 (166.168)	44% (49%)

* Berekend op basis van het totale gewicht van de AEEA dat in de loop van een gegeven jaar is ingezameld en verwerkt, uitgedrukt als percentage van de gemiddelde gewichtshoeveelheid EEA die de voorgaande drie jaren in de handel is gebracht

CONSUMENTENPLATFORM HELPT CIRCULAIRE KEUZES TE MAKEN

MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS VERSTERKEN ELKAAR

Via de websites watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl faciliteert Wecycle de consument in het maken van circulaire keuzes na gebruik van een elektrisch apparaat of energiezuinige lamp. Deze hebben namelijk altijd nog een waarde. Repareren, verkopen, weggeven of inleveren voor recycling zijn daar voorbeelden van.

Veel consumenten staan niet onwelwillend maar onverschillig tegenover het gescheiden inleveren van elektrische apparaten en energiezuinige lampen. Ook zij zouden inleveren moeten overwegen als mogelijkheid. De sites watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl geven informatie over de verschillende opties die de consument heeft na gebruik van een apparaat of lamp. Bijvoorbeeld over de voor- en nadelen van (zelf) repareren, het verschil tussen marktwaarde en recyclewaarde of hoe je economie en milieu kunt helpen door afgedankte apparaten en lampen in te leveren voor recycling. Het platform is 'powered by Wecycle' en partners zijn de

Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland, Milieu Centraal, Stichting Repair Café International en UNETO-VNI. Jan Vlak: "De vuilnisbak is onze gezamenlijke vijand en met dit platform bereiken we ook mensen die in eerste instantie niet denken aan inleveren voor recycling en wel aan product-hergebruik of levensduurverlenging."

Weloverwogen beslissing

De consument heeft altijd een keuze na gebruik van een apparaat of lamp. Repareren van een apparaat is een optie, maar dat is bijvoorbeeld bij een oude koelkast niet beter voor het milieu. Het is belangrijk de hele keten te laten zien en de verbinding te leggen tussen gebruik, hergebruik en recycling, zodat de consument een weloverwogen beslissing kan nemen. Al deze mogelijkheden zijn beter dan weggooien. De websites laten ook zien wat er gebeurt met elektrische apparaten en energiezuinige lampen die worden ingeleverd voor recycling, waar je deze kunt inleveren en hoe je ze schoon en veilig inlevert.

Wat is mijn **apparaat** waard? Vind inleverpunt ☰ Menu

Inleveren

Bij 3.600 winkels kan je afgedankte kleine elektrische apparaten inleveren, zonder een nieuw product te hoeven kopen.

[Meer over inleveren >](#)

Repareren

Je kunt elektrische apparaten langer gebruiken door deze te (laten) repareren. Als op het product nog garantie zit, kun je het door of via de leverancier laten repareren.

Hai, kan ik je helpen?
[Chat met Boris](#)

Wat is mijn **lamp** waard? Vind inleverpunt ☰ Menu

Inleveren

Kapotte energieuze lampen (spaarlampen, ledlampen, tl-buizen) lever je altijd in voor recycling. Het onthulsel waar de lamp inzit, heet de armatuur. Bijvoorbeeld een bureaulamp, schemerlamp, buitenlamp en kerstlampjes.

[Meer over inleveren >](#)

Repareren

Oude spaarlampen, ledlampen en tl-buizen lever je altijd in voor recycling. Je kunt

Hai, kan ik je helpen?
[Chat met Leonard](#)

RND ONDERSTEUNT WECYCLE PREMIUM PICK-UP SERVICE

OPHAALSERVICE AAN HUIS VAN KLEINE APPARATEN

De Raad Nederlandse Detailhandel (RND) gaat de Wecycle Premium Pick-up service actief bij haar leden onder de aandacht brengen, zodat meer (online) winkels zich aansluiten bij Wecycle als Premium Pick-up Partner.

Klanten van Premium Pick-up Partners mogen bij de bezorging en installatie van een nieuw groot elektrisch apparaat niet alleen het oude grote exemplaar teruggeven voor recycling, maar ook afgedankte kleine apparaten. Deze service biedt Wecycle landelijk aan met 150 (online) winkels en vervoerders om meer kleine apparaten in te zamelen. De Nederlandse inzameldoelstelling voor e-waste stijgt vanaf volgend jaar naar 65 procent van het gemiddelde gewicht dat de drie voorgaande jaren aan apparaten en lampen op de markt is gebracht. Wouter Weide, secretaris van de RND: "Wij steunen een integrale aanpak door alle schakels in de keten om de inzameldoelstelling te halen, waarbij elke partij in de keten zijn eigen rol en verantwoordelijkheid heeft. Ook de grote bedrijven in de non-food detailhandel nemen hierin hun verantwoordelijkheid en

daarom ondersteunen wij de Premium Pick-up service van Wecycle." De RND is de koepelorganisatie van de non-food detailhandel in Nederland en vertegenwoordigt de zeventig grootste winkelformules. Haar achterban realiseert een totale omzet van 19 miljard euro. Naast de RND ondersteunen ook Thuiswinkel.org en UNETO-VNI de service.

Voordelen retailer en consument

De Wecycle Premium Pick-up service heeft verschillende voordelen. Zo heeft de consument bij de bezorging en installatie van een groot apparaat even de tijd om kleine apparaten bij elkaar te zoeken. De bezorgers zijn gewend om te gaan met afgedankte elektrische apparaten en mogen deze ook vervoeren. De inzamelpartner ontvangt de normale kostenvergoeding voor de ingeleverde apparaten.

WECYCLE SERVICE CENTER IN DE KWAKEL OFFICIEEL GEOPEND

Het Regionaal Sorteercentrum Schiphol in De Kwakel (gemeente Uithoorn) is een Wecycle Service Center en officieel geopend. Meerlanden en Wecycle geven hiermee een stimulans aan zowel de circulaire als de sociale economie in de regio. Medewerkers zijn afkomstig uit de omliggende gemeenten.

In de Service Centers verbindt Wecycle concreet de circulaire met de sociale economie, zo ook in het Regionaal Sorteercentrum Schiphol. Hier wordt jaarlijks zeven miljoen kilo e-waste gesorteerd en gedemonteerd. Naast het sociale aspect levert dit ook een meerwaarde op in de vorm van betere recycling. Daarnaast zijn ook andere

werkzaamheden mogelijk, zoals het uitvoeren van steekproeven of het uitpakken van retourzendingen. Met de Service Centers speelt Wecycle in op de behoeften van zowel haar partnergemeenten als haar opdrachtgevers.

Gemeenten willen vanuit de Participatiewet mensen met een beperking snel weer aan het werk hebben. Meerlanden, die onder meer voor negen gemeenten en 4.000 bedrijven afval inzamelt, heeft veel ervaring op dit punt en biedt dagelijks aan meer dan 120 mensen werk die moeilijk aan een baan kunnen komen. Angeline Kierkels, algemeen directeur Meerlanden: "Het Regionaal Sorteercentrum Schiphol is een toonbeeld van samenwerking in het streven naar een circulaire economie. Samen met gemeenten en onze partners op het gebied van hergebruik en recycling bieden we werk aan mensen die anders moeilijk aan een baan komen. Bovendien winnen we grondstoffen uit oude apparaten. Alles binnen onze Metropoolregio. Zo sluiten we meerdere lokale kringlopen tegelijkertijd."

Angeline Kierkels (algemeen directeur Meerlanden) en Jan Vlak (algemeen directeur Wecycle) openen samen met medewerkers officieel het Regionaal Sorteercentrum Schiphol: een Wecycle Service Center waar jaarlijks 7 miljoen kilo e-waste wordt gesorteerd en gedemonteerd door re-inteegrerders

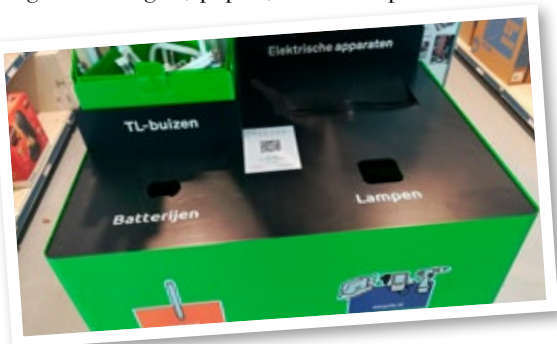

AFGEDANKTE KLEINE APPARATEN LEVEREN DIGITALE MUNTEN OP

Wecycle voert een proef met WASTED, een initiatief dat de afvalscheiding in Amsterdam-Noord wil verbeteren. Inwoners verdienen digitale munten door kleine afgedankte elektrische apparaten in te leveren bij bestaande Wecycle-inleverpunten in winkels. Deze munten leveren korting op bij winkels, cafés, restaurants en andere organisaties die meedoen met het initiatief. De proef loopt in elk geval tot het einde van dit jaar.

De inleveraar krijgt de digitale munten nadat de sticker met QR-code op de inleverbak is gescand, het ingeleverde apparaat is gefotografeerd en de afbeelding ter controle is verzonden naar WASTED. Na goedkeuring ontvangen zij een digitale munt die bij meer dan vijftig lokale en digitale ondernemers uitgegeven kan worden. Het spaarsysteem voor het gescheiden inleveren van afval in Amsterdam-Noord wordt ook al ingezet voor glas, papier, textiel en plastic.

TH&P NIEUWE INZAMELPARTNER WECYCLE

TH&P, professionele reiniger van ICT-apparatuur, is nieuwe inzamelpartner van Wecycle. Treft TH&P tijdens haar werkzaamheden afgedankte elektrische apparaten aan, dan geeft zij deze aan Wecycle om te laten recycleren.

TH&P, marktleider in hygiënische reiniging van werkplekapparatuur, datacenters en serverruimtes, komt jaarlijks bij vele honderden bedrijven over de vloer. Bijvoorbeeld om schermen, toetsenborden, muizen en andere randapparatuur te reinigen. “Tijdens onze werkzaamheden komen we regelmatig afgedankte apparatuur tegen,” zegt Nathan Talahatu, Manager Marketing, Merk & Innovatie van TH&P. “Het past bij onze duurzame bedrijfsfilosofie om niet alleen te kijken naar de levensduur van apparaten maar ook om verantwoord om te gaan met afgedankte apparatuur. Via Wecycle zijn we er zeker van dat het goed wordt gerecycled en we helpen hiermee onze klanten.”

v.l.n.r. Maarten Ramp (Head of Quality & CRS Praxis), Raymond Onink (Adviseur Zakelijke Markt Wecycle), Frank Pruijn (Directeur verkoop Praxis) en Gied van Hoorn (Directeur LightRec)

VIER WINNAARS WECYCLE GOUDEN BAKKIE AWARD

Met de Gouden Bakkie Awards belooft Wecycle inzamelpartners voor hun voorbeeldgedrag, zodat ook branchegenoten worden gestimuleerd om meer lampen en armaturen in te zamelen. De Award is hiermee een erkenning voor de ontvanger en een aanmoediging voor de branche waarin deze opereert. Dit jaar ontvingen Jumbo Supermarkten, Praxis, Technische Unie en Vink Aannemingsmaatschappij een award.

Theo Willemse, Directeur Sales & Operations van Jumbo (rechts), ontvangt de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Raymond Onink, Adviseur Zakelijke Markt van Wecycle, en Gied van Hoorn, directeur LightRec

Jumbo Supermarkten was de eerste landelijke supermarktketen met inleverbakken voor afgedankte energiezuinige lampen en kleine elektrische apparaten. Praxis leverde bij de renovatie van ruim 150 vestigingen maar liefst 51.000 lampen en bijhorende armaturen in. Technische Unie ontwikkelde met Wecycle een uniek inzamelconcept voor tl-buizen en armaturen, dat een combinatie is van inlevermogelijkheden op haar vestigingen en het meenemen van tl-buizen en armaturen bij klanten (zie het interview met Manager MVO Ariane van Dijk elders in deze Retour). Vink Aannemingsmaatschappij ontving de award vanwege de sloop van het voormalige SDU-kantoor in Den Haag, waarbij alle lampen en armaturen zijn afgegeven aan Wecycle.

Henk Vink, Directeur (rechts) en Martijn de Vries, Projectleider bij Vink (links), ontvangen de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Raymond Onink Adviseur Zakelijke Markt van Wecycle, en Gied van Hoorn, directeur LightRec

Wecycle reikt de Gouden Bakkie Awards uit in opdracht van de Stichting LightRec Nederland. Zij is opdrachtgever aan Wecycle voor de inzameling en recycling van afgedankte energiezuinige lampen en armaturen.

Ariane van Dijk, Manager MVO en Ed van Zuylen, Kwaliteitscoördinator van Technische Unie, ontvangen de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Gied van Hoorn, directeur LightRec (links) en Raymond Onink, adviseur Zakelijke Markt van Wecycle (rechts)

EERSTE INTERNATIONALE E-WASTE DAG SUCCES

Op 13 oktober 2018 had de eerste internationale e-waste dag plaats op initiatief van het WEEE Forum. Twintig inzamelsystemen uit zeventien landen deden mee met dit initiatief. Doel is te laten zien dat de leden van het WEEE Forum leidend zijn in hun landen en een impuls te geven aan de inzameling van e-waste. De activiteiten rond deze dag varieerden per deelnemend land van inzamelacties, voorlichting en campagnes tot congressen. Wecycle verbond een jongerencampagne aan de dag.

INSPELEN OP INLEVERBEHOEFTE EN RECYCLEBEHOEFTE

Veel mensen zijn bereid om hun e-waste in te leveren voor recycling maar hebben wel verschillende inleverbehoefte en recyclebehoefte. Deze kunnen zelfs verschillen op productniveau. Zo is de emotionele betrokkenheid bij een mobieltje veel hoger dan bij een föhn en voor sommige apparaten kiezen mensen in eerste instantie liever voor repareren of verkopen dan direct inleveren. Het is daarom belangrijk dat iedereen op de hoogte is van alle opties, ook van de optie inleveren.

De campagnes van Wecycle en het platform watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl spelen hier afwisselend op in om zo veel mogelijk consumenten te bereiken met een inlever- of recycleoplossing die bij hen past.

INZAMELEN MET RECYCLETAINMENT

“Wat doe jij?” Met deze vraag roepen apparaten en lampen via korte, ludieke clipjes hun eigenaren op om eindelijk eens een keuze te maken: inleveren, repareren, weggeven of verkopen. Afzender is niet Wecycle maar het platform watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl. De campagne was zichtbaar op de NS-stations, grote ledschermen in diverse steden, online via social media, langs de snelweg en tijdens Eredivisie-voetbalwedstrijden.

KLANTEN WECYCLE PREMIUM PICK-UP PARTNERS WINNEN GELD TERUG

Drie maanden lang maakten klanten van Wecycle Premium Pick-up Partners kans om het aankoopbedrag van hun nieuwe grote elektrische apparaat terug te winnen (tot maximaal 400 euro). De actiekaarten werden uitgedeeld door de partners aan hun klanten, indien zij tevens klein e-waste mee teruggaven bij de bezorging van het nieuwe apparaat. Klanten van de volgende partners zijn in de prijzen gevallen: BCC Koeleman, BCC online, L.E.O.’s service, Pol en R.C.R.

Stichting Hartslag uit Lopik is één van de 25 winnaars van een Wecycle-sponsorcheque. Voorzitter Rob Verheul (links) ontvangt de cheque uit handen van wethouder Gerrit Spelt.

25 LOKALE GOEDE DOELEN WINNEN ELK 1.000 EURO

Inwoners uit de gemeenten die samenwerken met Wecycle, konden punten scoren voor het lokale goede doel door e-waste in te leveren op hun gemeentelijke milieustraat. De 25 gemeenten met de meeste punten per inwoner, ontvingen een sponsorcheque van duizend euro voor het (zelfgekozen) goede doel. Wecycle verbindt zich op deze manier als landelijke organisatie met haar lokale inzamelerspartners, zodat de sociale en de circulaire economie hier samenkomen.

SPANNEND KINDERBOEK IN RUIL VOOR OUD ELEKTRISCH (TUIN)GEREEDSCHAP

Dit voorjaar, bij de start van het tuin- en klusseizoen, ging de overkoepelende campagne van start om het inleveren van lampen, (tuin)armaturen en elektrisch (tuin)gereedschap bij de bouwmarkten en tuincentra te bevorderen. Rondom Vaderdag zijn er ook 90.000 kinderboeken verspreid via partnerbouwmarkten: Bouwhof, Carpentier, DHZ Van den Tempel, Enorm, Formido, Gamma, Hornbach, Hubo, Kluswijs, Multimate en Praxis. Met een spannend verhaal over klussen, samenwerking en recycling wordt de inleverbak in de bouwmarkt spelenderwijs onder de aandacht gebracht van jong en oud. De kinderboeken vonden gretig aftrek en er kwamen diverse verzoeken van scholen die ook graag deze boeken wilden inzetten bij hun projecten of toevoegen aan hun bibliotheek. Zo krijgt de recycleboodschap duurzaam in veel scholen een plek. Opdrachtgevers voor de campagnes: Stichting LightRec Nederland en Stichting Verwijdering Elektrisch Gereedschap.

Wecycle verspreidt schoolkranten

Aan het begin van de jaarlijkse scholeninzamelactie, heeft Wecycle meer dan 100.000 gratis schoolkranten verspreid onder de partnerscholen. Via puzzels en raadsels ontdekken de kinderen zelf of in de klas alle inleverpunten en het belang van recycling. Via een winactie maakten scholen kans op een boekenpakket. Net als bij de kinderboeken was er ook voor de kranten (extra) belangstelling van scholen en van onderwijsorganisaties.

CAMPAGNE EN MERK GETEST IN NEUROMARKETING ONDERZOEK

Hoe worden campagnes in het brein verwerkt door de consument? Via een benchmark neuromarketing onderzoek is zowel de merkbeleving van Wecycle getest als de tv-commercial over gescheiden inleveren van lampen en armaturen. Zowel bij de commercial als bij het merk scoorde Wecycle hoger dan de andere dertien organisaties en bedrijven die aan het onderzoek deelnamen. De commercial scoorde bovengemiddeld hoog op opwindning en interesse, hetgeen een heel goede prestatie is bij een item over een maatschappelijk probleem.

WECYCLE.NL/POLSKI

De Wecycle-campagne die opriep armaturen in te leveren voor recycling, richtte zich ook specifiek op werknemers uit Oost-Europa. Met name Polen en in mindere mate Bulgaren en Roemenen zijn werkzaam in de bouw-, sloop- en installatiesector. Zij spreken vaak gebrekkig of geen Nederlands. De campagne werd dan ook deels in die talen gevoerd, onder meer via social media en advertenties op sites die deze nieuwe doelgroep gebruikt. Er is ook speciale landingspagina ontwikkeld: wecycle.nl/polski. Ook werd informatie verspreid via Poolse winkels en op een event voor Poolse werknemers en ZZP'ers in de bouw- en installatiesector. Opdrachtgever voor de campagne is Stichting LightRec Nederland.

KWARTETSPELLEN VOOR KINDERBOERDERIJEN

In de aanloop naar Dierendag voerden veel kinderboerderijen actie om extra kleine elektrische apparaten in te zamelen. Zij kregen hiervoor een actiepakket met honderd Wecycle Recycle kwartetsspellen, die ze als beloning konden uitdelen aan bezoekers met een oud apparaat. De drie leukste acties ontvingen een extra beloning van 250 euro.

INTERACTIEVE RECLAMEZUIL DAAGT UIT VOOR HIGH SCORE IN RECYCLEN

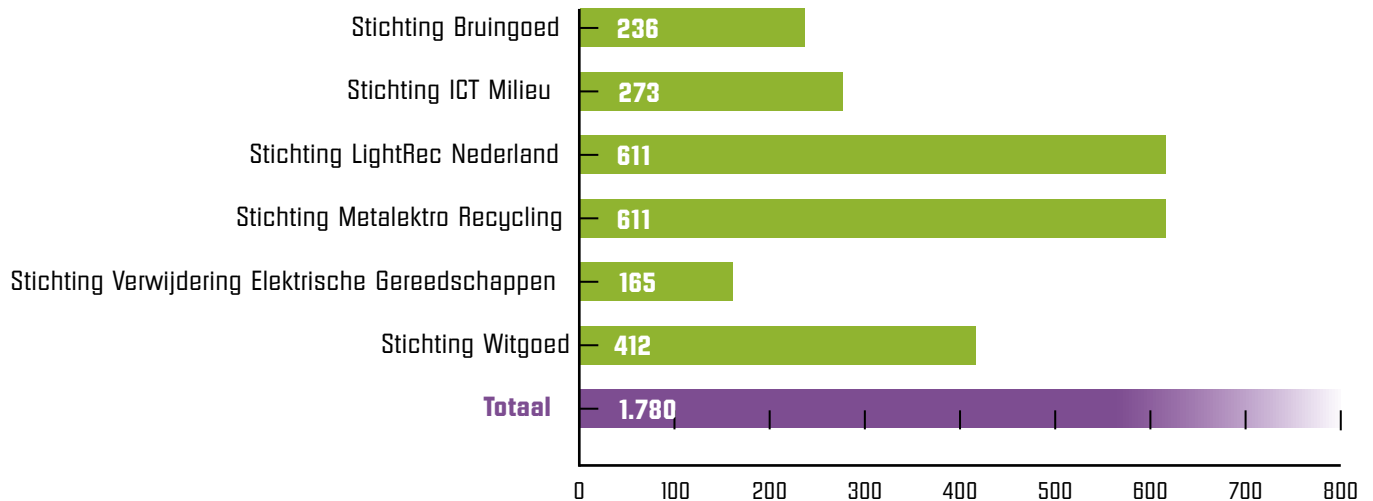
Via een swipespel op interactieve reclamezuilen in twintig winkelcentra konden bezoekers een high score bereiken in een Wecycle-game. De gratis te spelen game was onderdeel van de campagne om het inleveren te stimuleren van afgedankte lampen en kleine ICT-apparaten in de Wecycle-bak in de supermarkt.

KERNCIJFERS NVMP

Aantal deelnemers* (per 1 oktober 2018)

* Een aantal producenten en importeurs is deelnemer in meerdere productstichtingen. Het totaal aantal individuele bedrijven is 1.780.

